

**Kompliceret grundvandsindvinding
i Aalborg skrivekridt
vurderet med analytiske metoder**

Henrik Aktor, AKTOR innovation ApS

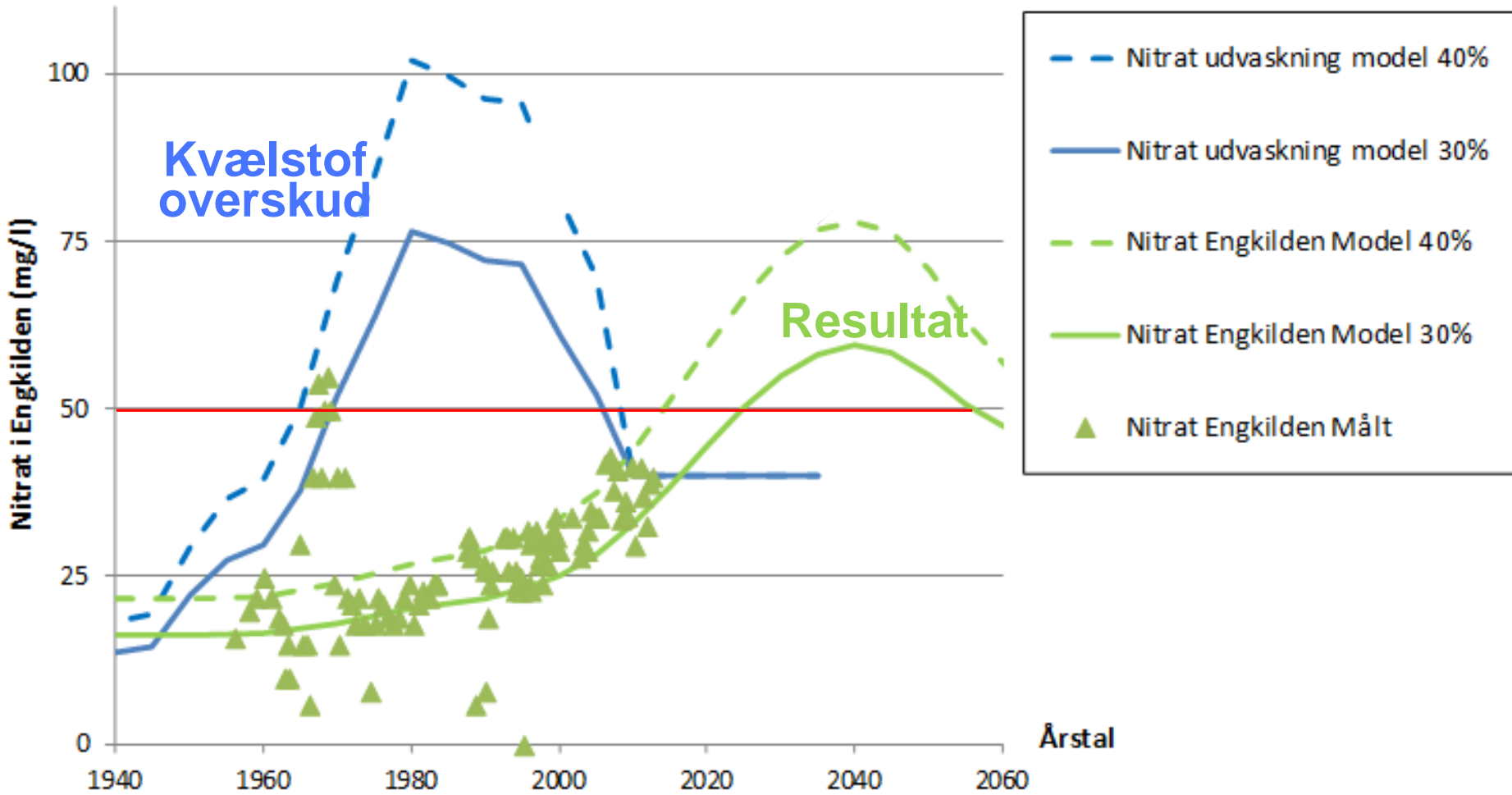
Kurt Ambo Nielsen, KANMiljø

Per Grønvald, Aalborg Forsyning Vand A/S

Konklusion

Høj risiko for stigende nitratindhold på AFV Engkilde kildeplads

Nitrat i grundvand betyder ikke nødvendigvis at grundvandet er ungt

VVM – vurderinger af en kompliceret virkelighed !

I dette foredrag diskuterer jeg:

Er komplicerede modeller *altid* det rigtige værktøj til komplicerede situationer og virkeligheder ?

Karl Popper (1937): "Logik der Forschung"

(1959): "The Logik of Scientific Discovery"

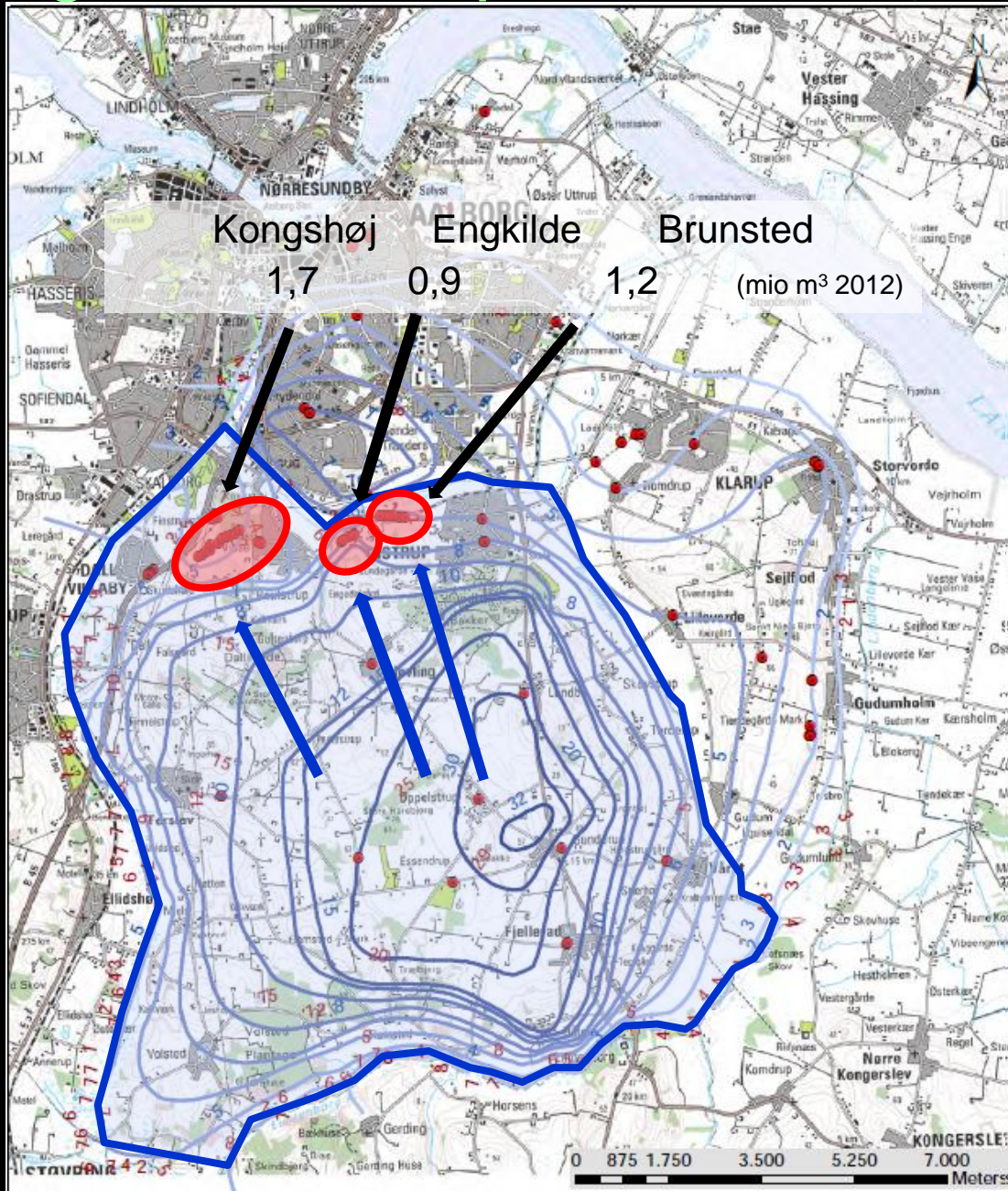
"En god undersøgelse dræber en dårlig teori. Men vi forbliver i live så vi kan gætte forfra igen"

"Good tests kill flawed theories; we remain alive to guess again."

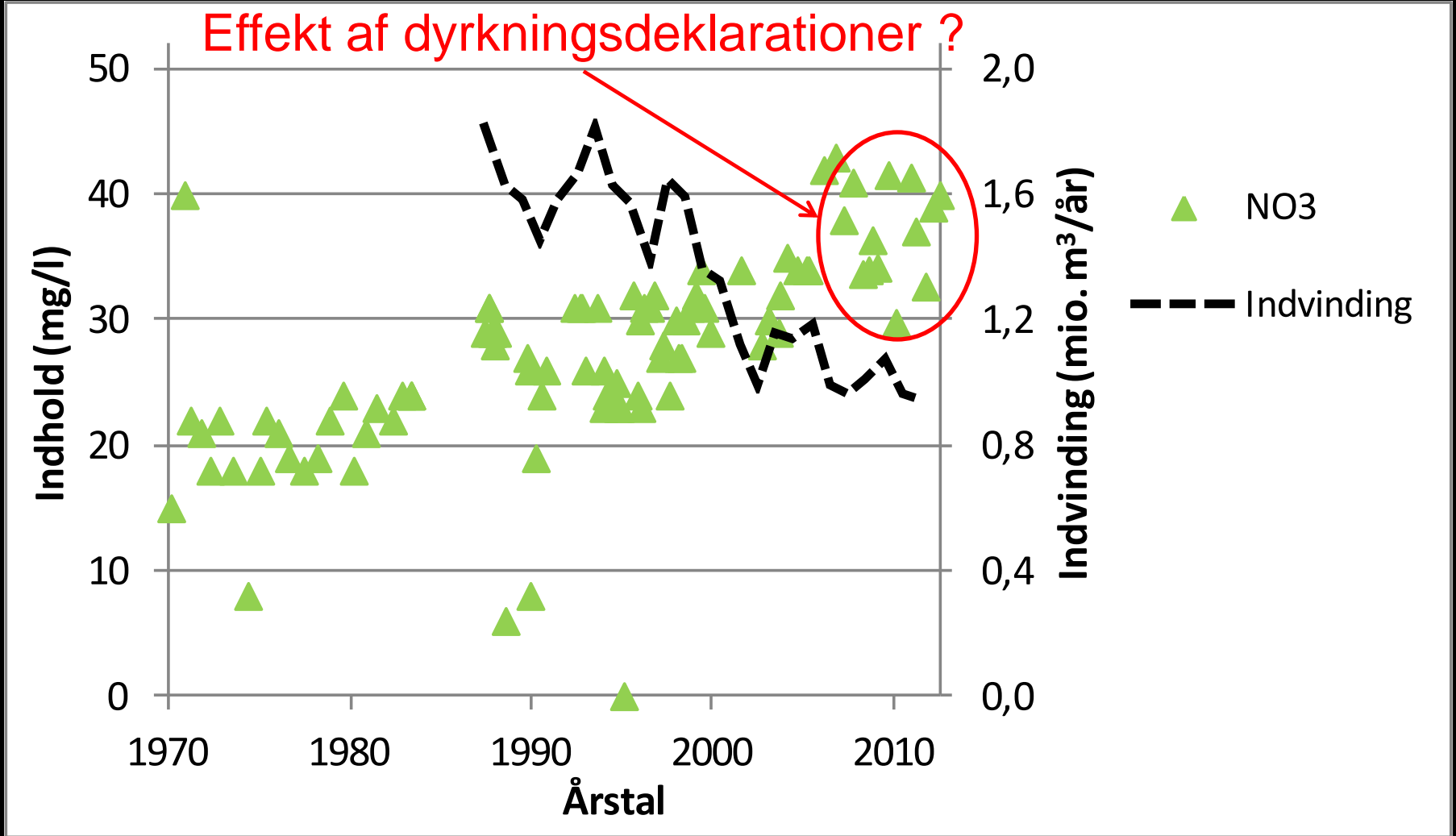
Kompliceret problemstilling: Vandindvinding på Aalborg Sydøst kridt ?

- Socioøkonomisk og naturvidenskabelig virkelighed
  - Forsyningsituation
  - Naturbeskyttelse
  - Arealanvendelse og forureningstrusler
  - Hydrogeologi
  - Hydro-geokemi
- Vi har valgt at udvikle en klar faglig kommunikation ud fra simple modeller af virkeligheden.
- Analytiske og i praksis falsificerbare modeller der understøttes af observerbare og målelige data

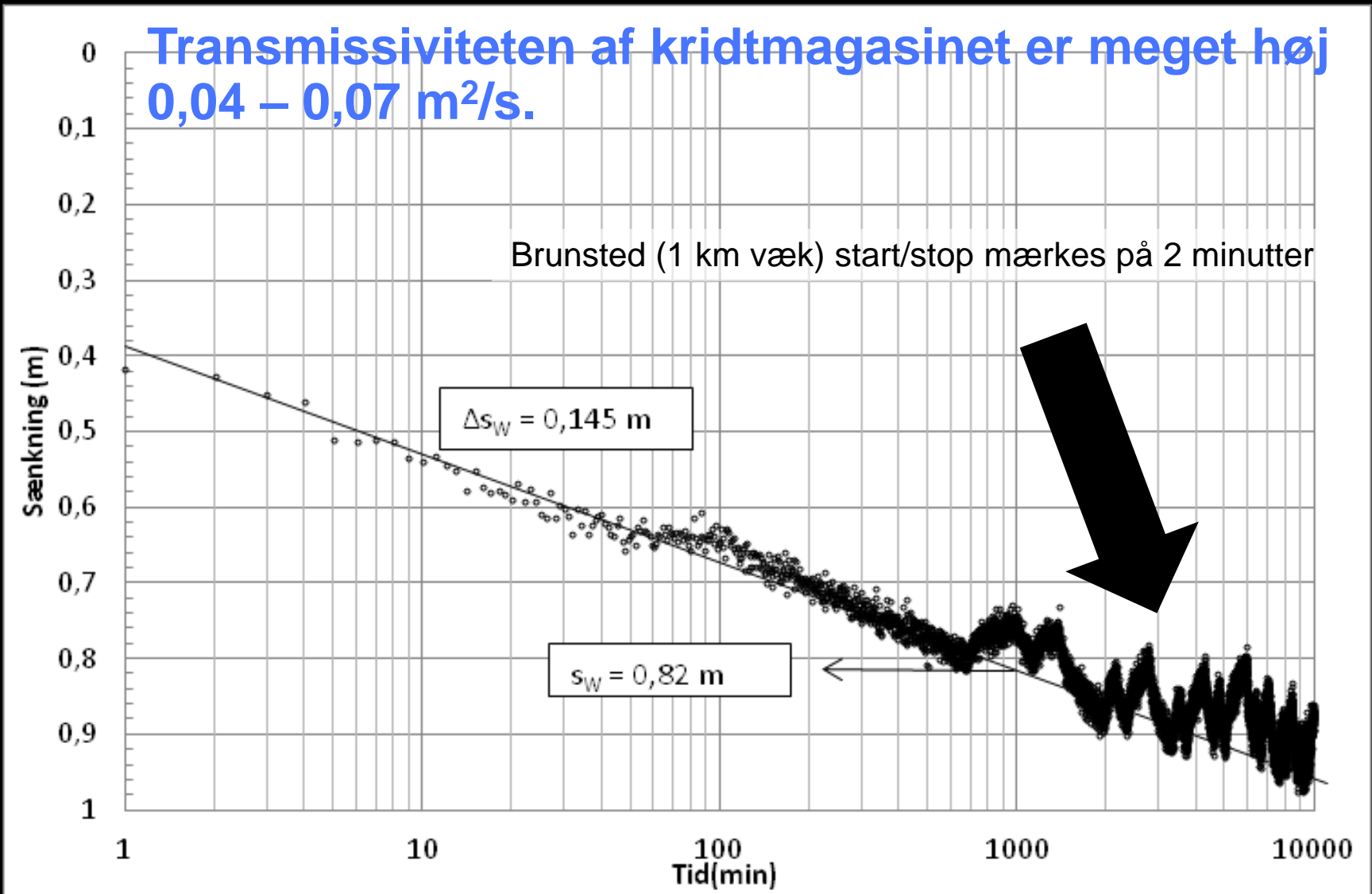
AFV Engkilden kildeplads, Aalborg sydøst kridtø

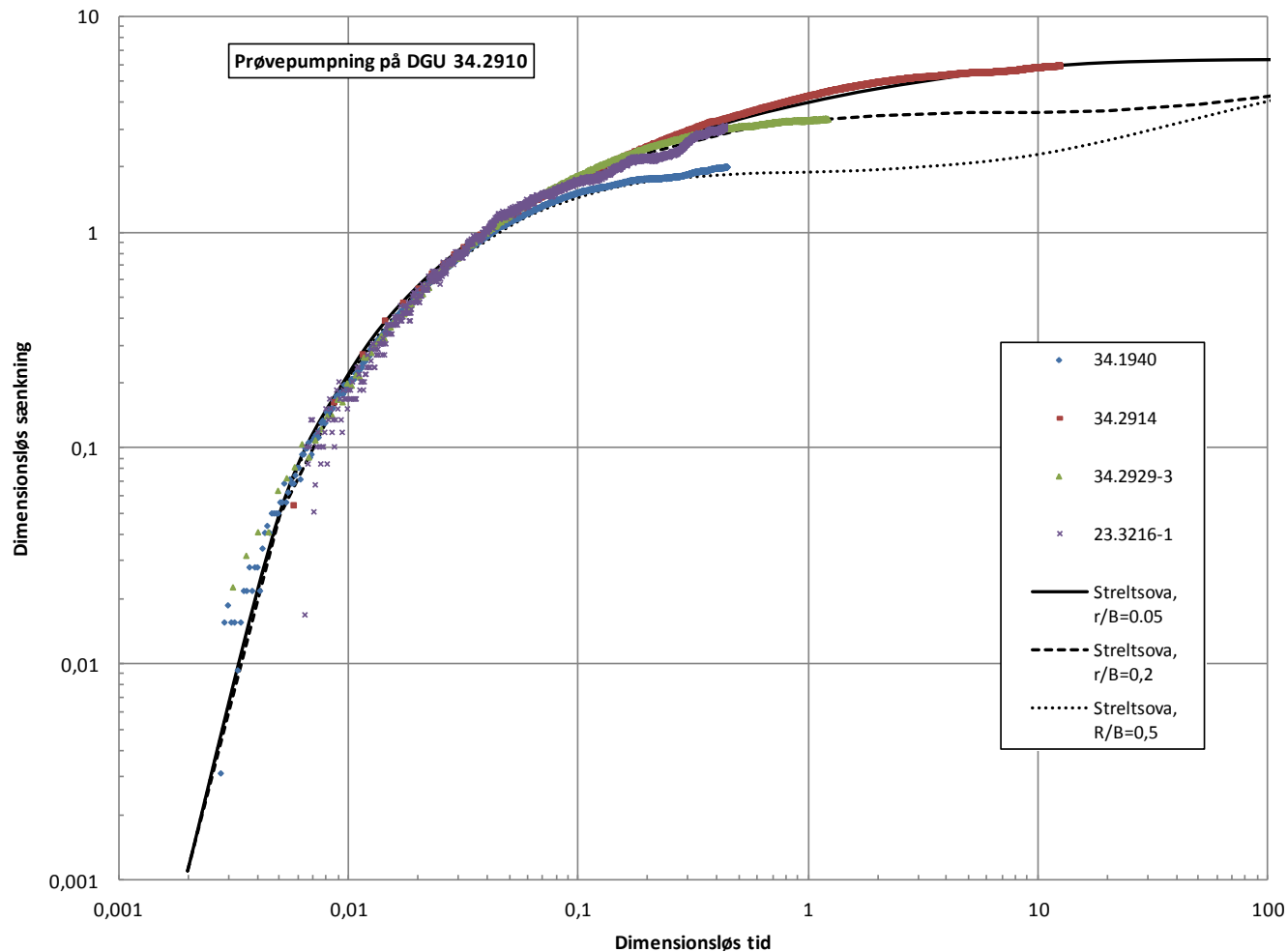
Engkilde: Stigende nitrat i en årrække men måske stabiliseret ?

Prøvepumpning (med kildeplads i drift)

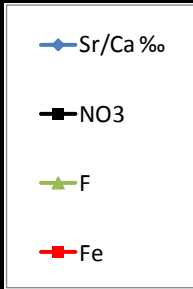

Observationsboringer, Lundby Krat (prøvepumpning på ny kildeplads)

Vandindvinding giver blanding af ungt og gammelt grundvand

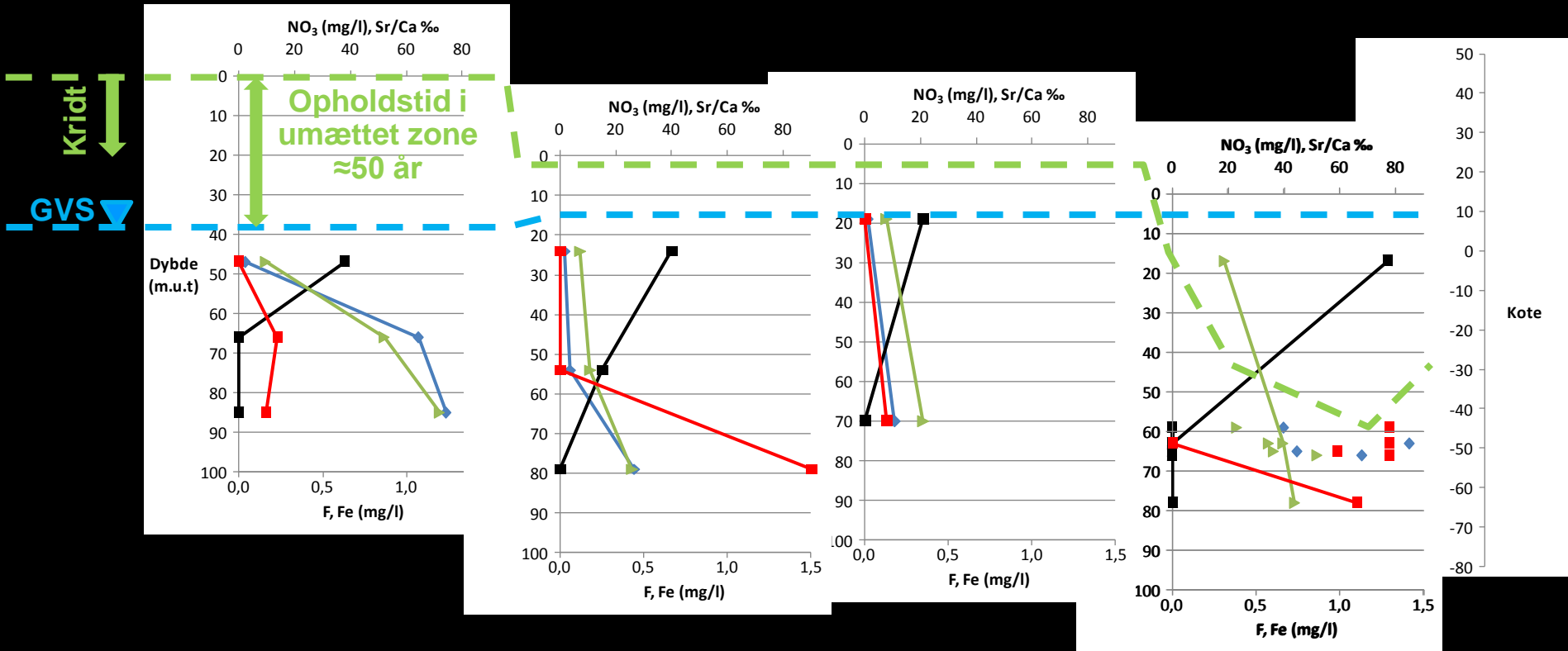

Kongshøj kildeplads
34.2623

Engkilde kildeplads
34.1885

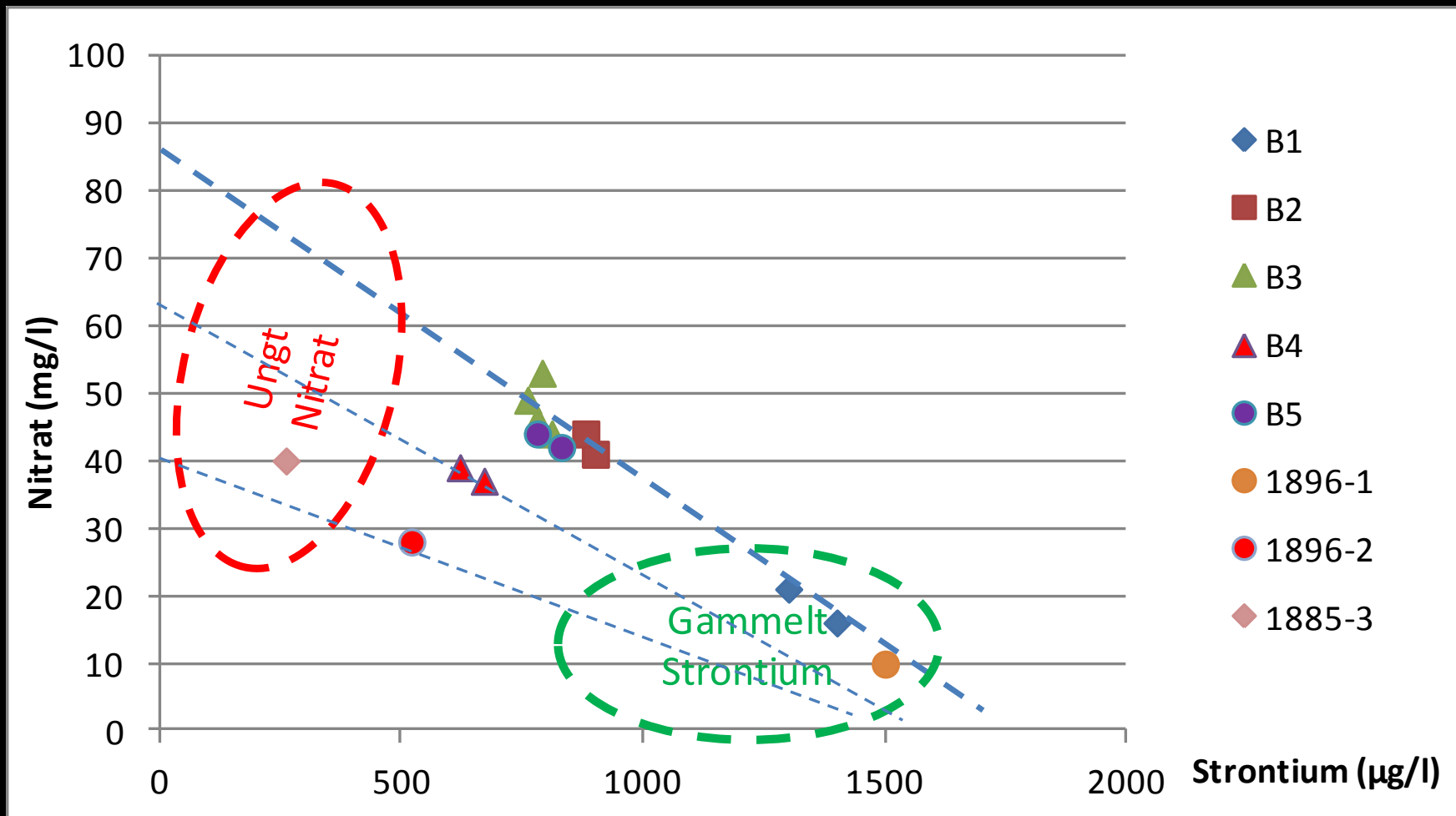
Brunsted kildeplads
34.1908

Lundby Krat
indvindingsboringer

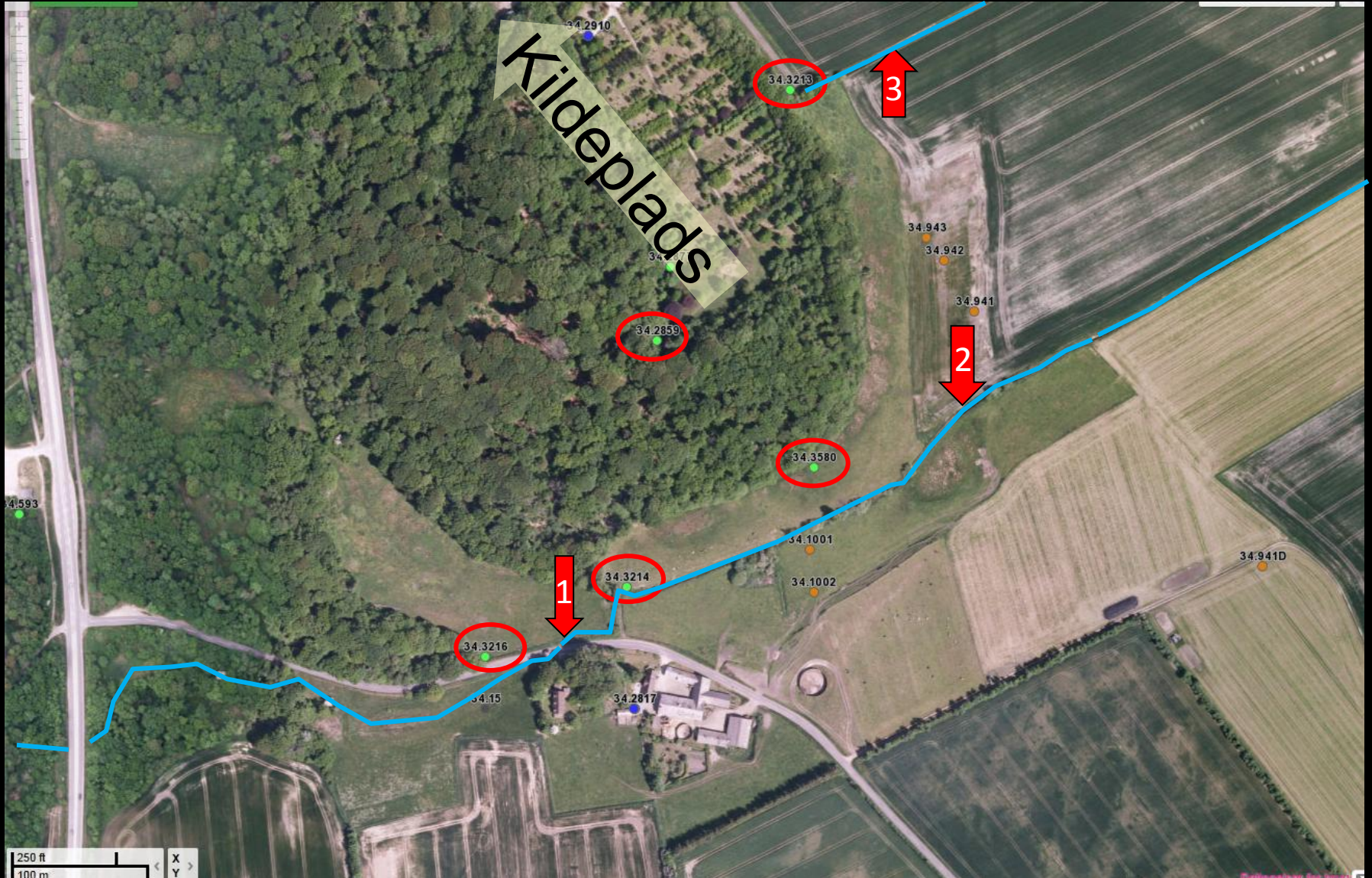
Engkilden grundvandskemi:

Indvinding giver blanding af ungt og gammelt grundvand

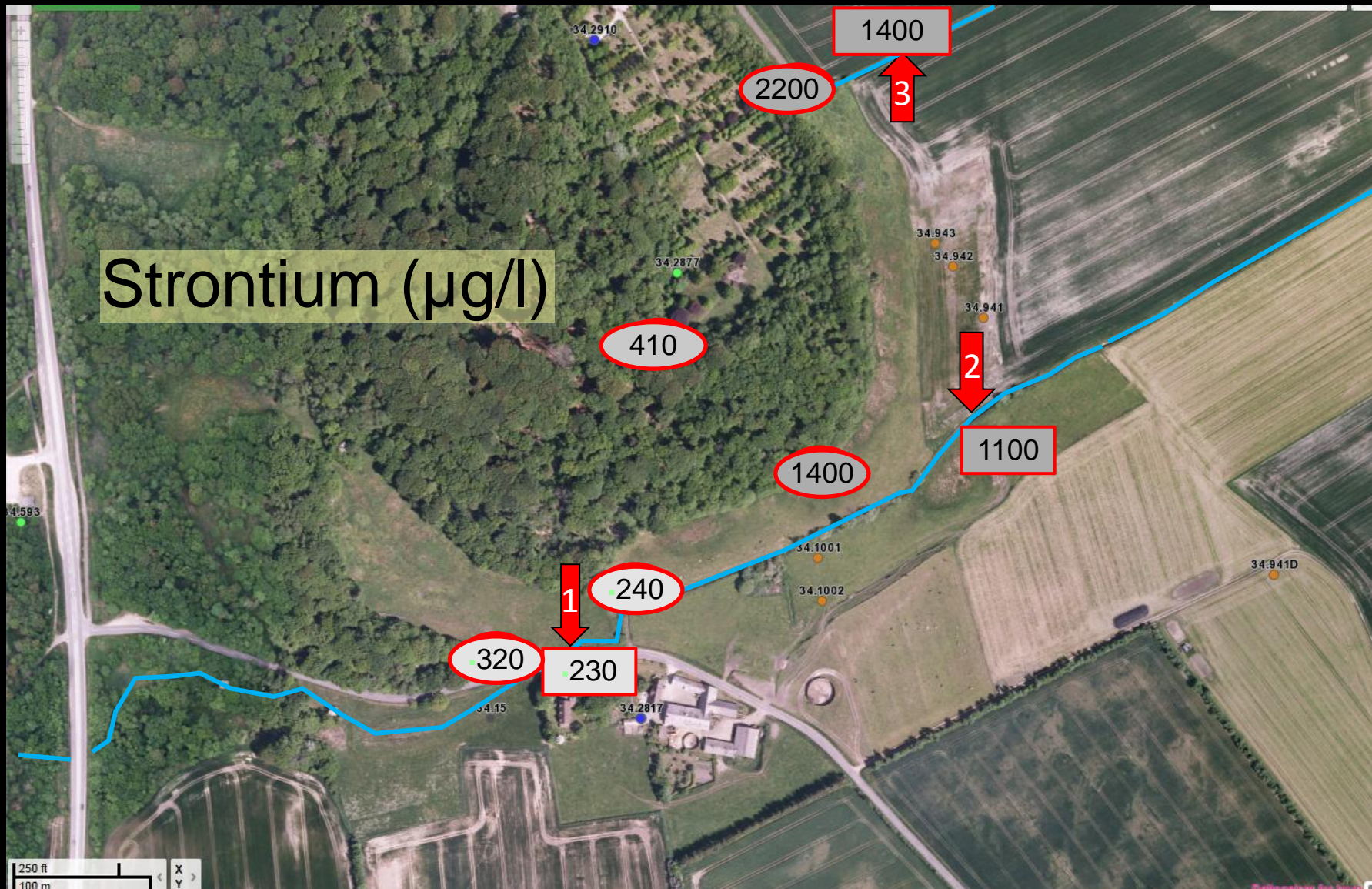
Lundby Krat fremtidig kildeplads

Vil indvinding påvirke vandføring i vandløb ?

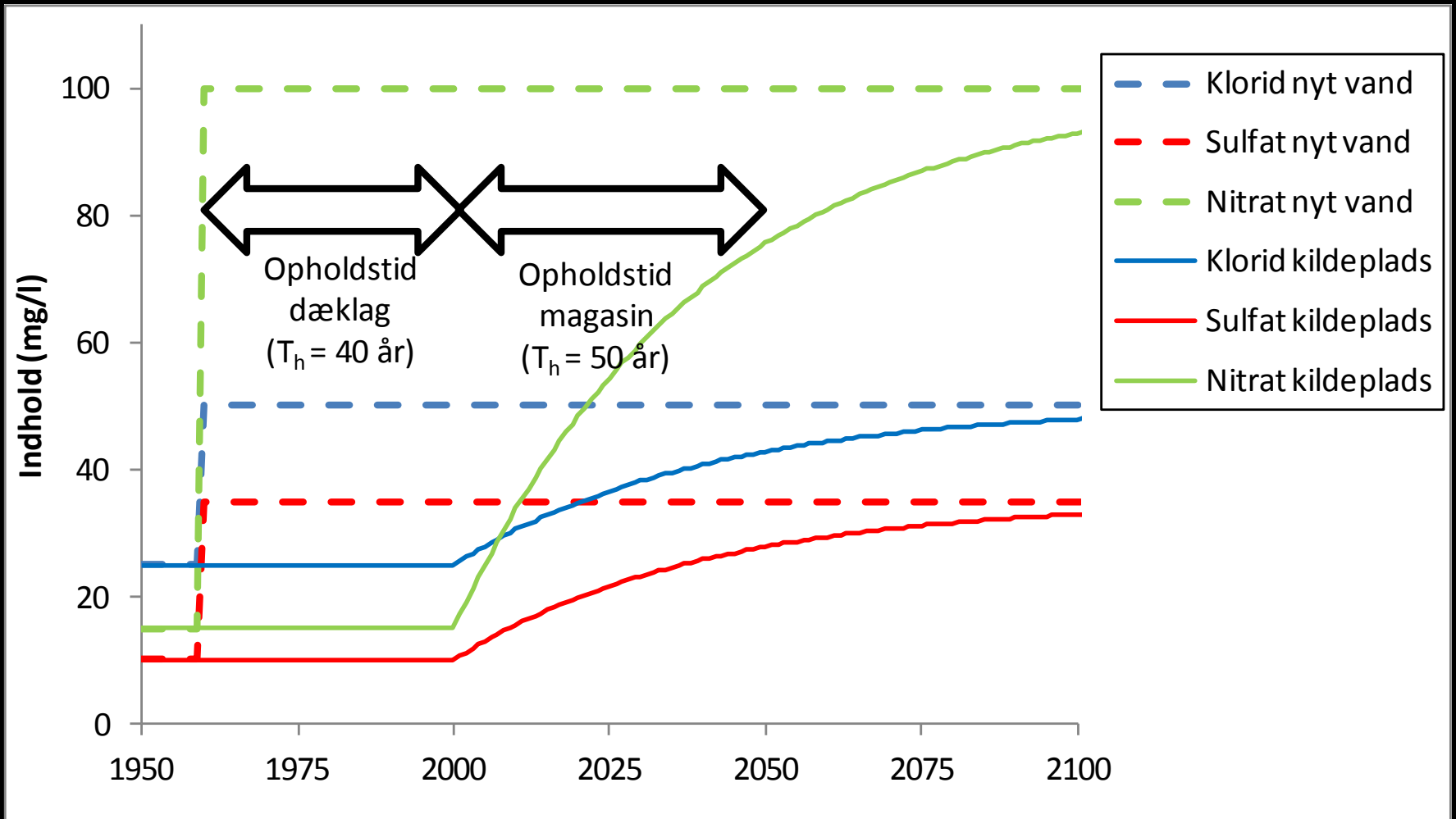

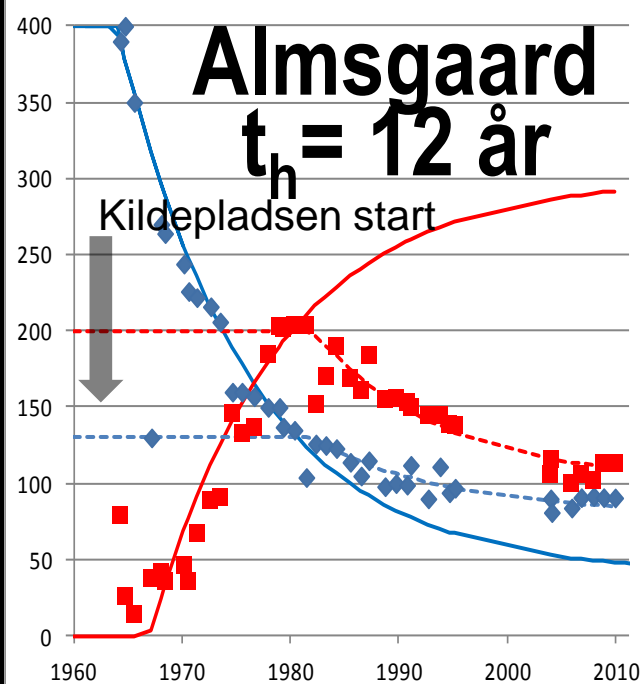
Lundby Krat fremtidig kildeplads

Ja, vandløbene fødes af det dybe grundvand fra skrivekridt

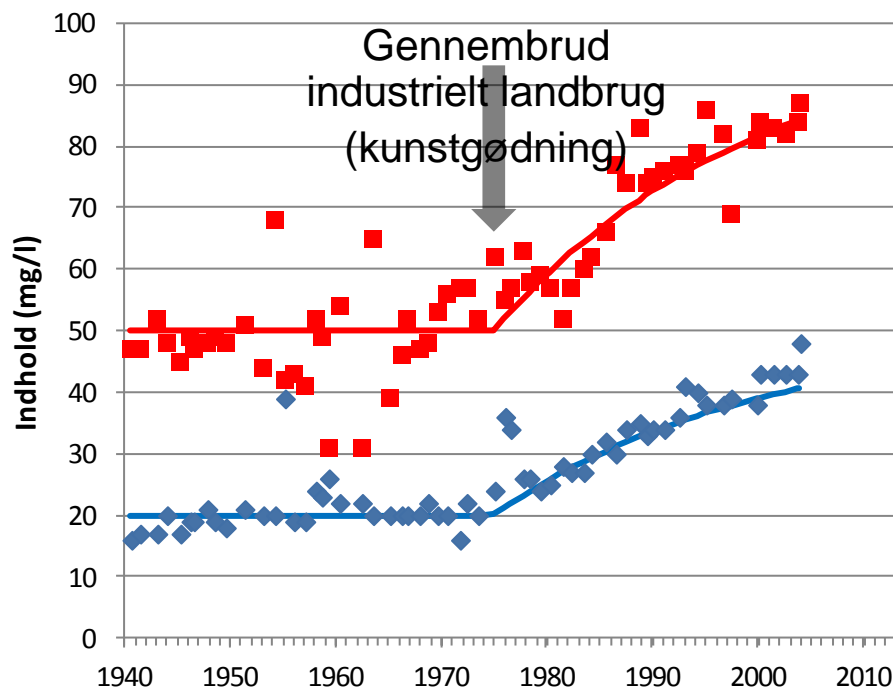
Model for grundvandskemiens udvikling (ANAFLOW)

ANAFLOW
 Model for grundvands
 opholdstid udelukkende
 ud fra kemidata

Uafhængigt KS af
 numeriske modeller for
 grundvandsstrømning

Solhøj
 $t_h = 25 \text{ år}$

- ◆ Chlorid
- Sulfat
- Cl, model
- SO4, model

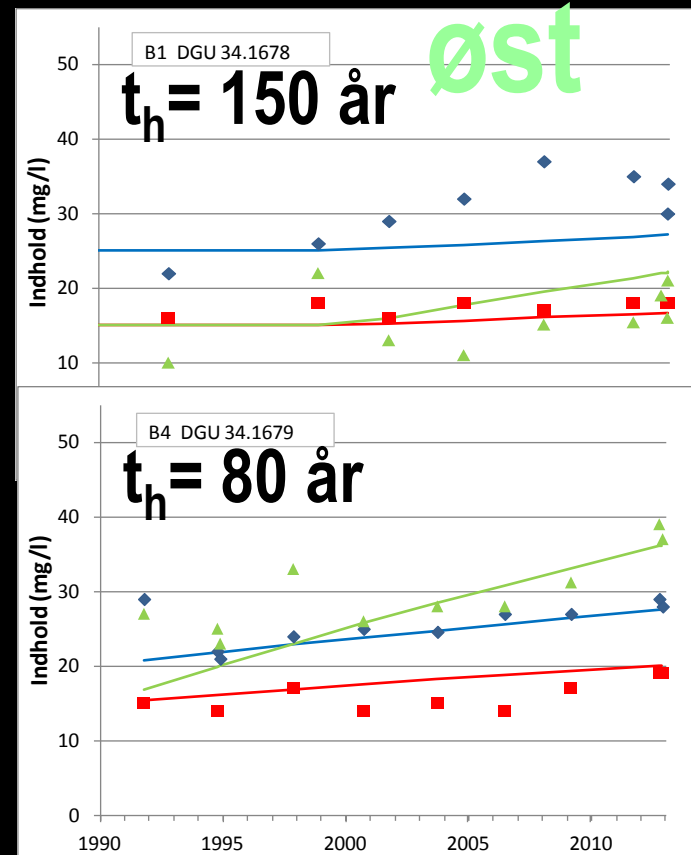
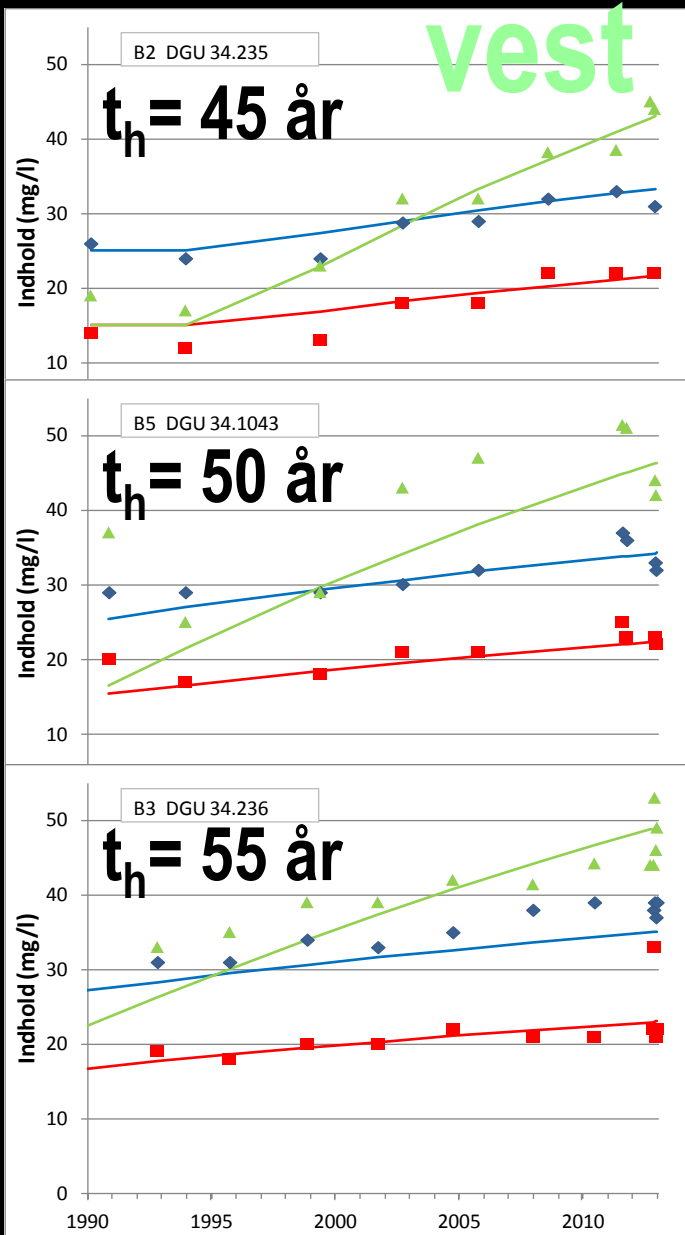
Årstal

ANAFLOW

Kemiske og hydrauliske randbetingelser

<i>Boring Øst → Vest</i>	<i>Gammelt vand</i>			<i>Ungt vand</i>			<i>Hydrokemisk Opholdstid</i>	<i>Gennembrud</i>
	<i>Klorid</i>	<i>Sulfat</i>	<i>Nitrat</i>	<i>Klorid</i>	<i>Sulfat</i>	<i>Nitrat</i>	T_h	
B1	25	15	15	50	35	100	150 år	2000
B4							80 år	1990
B2							45 år	1995
B5							50 år	1990
B3							55 år	1985

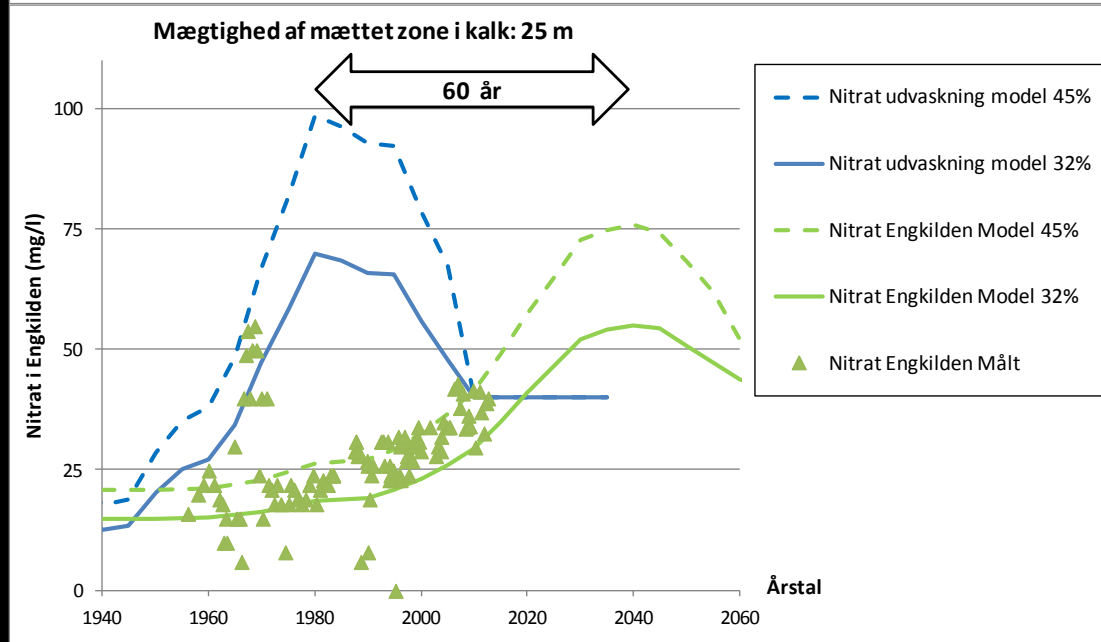
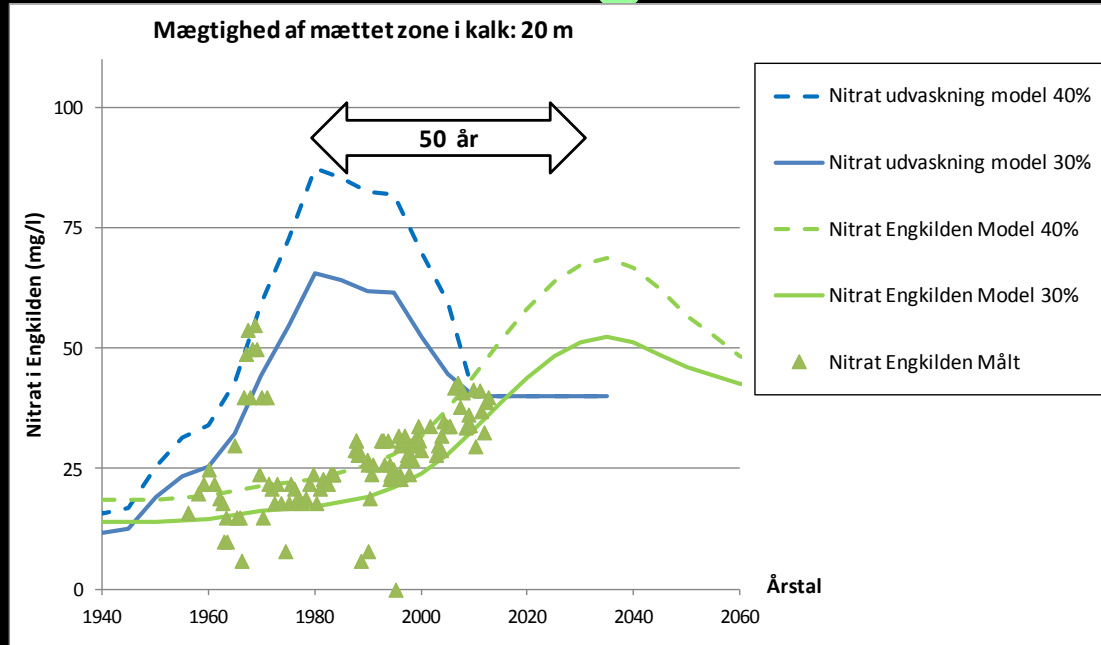
Grundvandskemi (ANAFLOW)

- ◆ Chlorid
- Sulfat
- ▲ Nitrat

Model for udvikling i nitratindholdet

Driftsstrategi: Beskyttelse og sikring

- Engkilden er særdeles bevaringsværdig
- Særlige og aktive forholdsregler for at beskytte grundvandet er nødvendige
- Dyrkningsdeklarationer er nødvendige
- Nitrat gennembrud over 50 mg/l er sandsynligt
- Stor risiko for gennembrud af BAM eller triaziner
- Opmærksomhed mod nedsivningsanlæg og husdyrgødning (partikler bevæger sig hurtigt)

Driftsstrategi: Fremtidig udvikling

- Vandkvalitetsudvikling generelt på Aalborg Sydøst kalkø vil være problematisk de næste 30 – 40 år
- Blanding af drikkevand fra Engkilden og Brunsted
- Det er ikke sikkert at en optimeret infrastruktur er tilstrækkelig til at sikre den samlede vandkvalitet
- Behov for viden for at kunne vurdere cost-benefit af investeringer i udbygning af infrastrukturen

AKTOR
innovation